

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Дем'яненко С.

Національний університет харчових технологій

Процес управління діяльністю підприємства потребує достовірної інформації щодо його фінансового стану, зокрема величини та структури дебіторської заборгованості, законності та обґрунтованості господарських операцій, в результаті яких вона виникла. Вміле й ефективне управління цією частиною поточних активів є невід'ємною умовою підтримки необхідного рівня ліквідності і платоспроможності з погляду забезпечення ефективної поточної діяльності підприємства. Особливо актуальним стає управління дебіторською заборгованістю в період інфляції, коли подібна імобілізація власних оборотних коштів стає особливо невигідною.

Впровадження ефективної системи контролю за формуванням та погашенням дебіторської заборгованості, а також розробка заходів стимулювання її своєчасного погашення потребує проведення аналітичної роботи щодо стану та динаміки дебіторської заборгованості на підприємстві.

Аналіз показників, що характеризують стан заборгованості дебіторів, дозволяє визначити оптимальний її розмір з позиції підтримки належного фінансового положення підприємства.

Завдання аналізу дебіторської заборгованості підприємства передбачає оцінку розрахунково-платіжної дисципліни та динаміки дебіторської заборгованості в цілому та по її видах, аналіз її якісного стану, а також простроченої та безнадійної заборгованості дебіторів.

Основні показники, які використовуються при аналізі і прогнозуванні дебіторської заборгованості: коефіцієнт відволікання оборотних коштів у дебіторську заборгованість, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, середній термін інкасації (погашення) дебіторської заборгованості, коефіцієнт протермі-

нованої дебіторської заборгованості, середній «вік» протермінованої дебіторської заборгованості, ефект від інвестування коштів в дебіторську заборгованість, співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості. [1, ст. 19]

При розробці фінансової політики доцільно визначити оптимальний розмір дебіторської заборгованості, визначення якого враховує запланований обсяг реалізації продукції з наданням комерційного кредиту, коефіцієнт співвідношення собівартості та ціни продукції, середній термін обороту дебіторської заборгованості в минулому періоді та середній термін про термінування платежів. [2, ст. 101]

Важливо також зазначити, що розмір поточної дебіторської заборгованості визначається сукупністю зовнішніх та внутрішніх факторів. Стан розрахунків в країні, зміни соціально-економічних процесів, рівень інфляції, обсяг ринку та рівень його насиченості — обмежити вплив цих та інших зовнішніх факторів підприємству досить складно. На відміну від вищезгаданих, внутрішні фактори є керованими, можливість регулювати їх вплив на функціонування та результати господарсько-фінансової діяльності підприємства залежать від того, наскільки фінансові менеджери володіють навичками управління дебіторською заборгованістю. До таких чинників перш за все варто віднести кредитну політику підприємства, прийняту систему та види розрахунків, стан контролю за дебіторською заборгованістю.

Ключовим моментом в управлінні заборгованістю дебіторів є підвищення її якості, чого можна досягти шляхом всебічного оцінювання фінансового стану потенційних дебіторів, їх платоспроможності, репутації, терміну існування, диверсифікації клієнтури; визначення максимальної суми боргу в цілому та на одного клієнта (лімітування дебіторської заборгованості); використання різних форм забезпечення повернення боргу (застава, страхування, гарантії банків або третіх осіб, оформлення забезпеченим векселем тощо).

Одним із заходів регулювання суми реальної дебіторської заборгованості є створення резерву сумнівних боргів. Величину цих витрат можна визначити на основі аналізу даних підприємства за попередні роки про фактичні втрати від неповернення дебіторської заборгованості.

Також для оптимізації розміру та структури дебіторської заборгованості підприємствам доцільно рефінансувати її частину. Метою рефінансування дебіторської заборгованості є прискорення її переведення в інші форми оборотних активів підприємства (кошти, ліквідні короткострокові цінні папери). [3]

Комплексне вирішення проблеми оптимальної структури аналізованої заборгованості, а також прискорення терміну її погашення можливе за допомогою диверсифікації покупців продукції, суворого планування заборгованості, постійного її моніторингу та застосування сучасних форм її рефінансування.

Основною метою аналізу будь-якого аспекту фінансово-господарської діяльності підприємства є виявлення негативних для його фінансового стану тенденцій, пошук резервів підвищення ефективності діяльності, обґрунтування прийняття управлінських рішень, моніторинг різних аспектів діяльності підприємства, доцільність нововведень. Саме тому результати аналізу дебіторської заборгованості є тим підґрунтям, на основі якого формується фінансова політика підприємства, розробляється сукупність заходів, відбираються відповідні фінансові механізми, необхідні для реалізації поставленої перед фінансовим менеджментом мети.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Слободян Н.Г. Організація і методика економічного аналізу, Київ, НУХТ, — 2013 — 321 с.

2. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз. Навч. посібник, Київ, — 2009 — 196 с.
3. Гречан А.П. Стан управління оборотними активами в економіці України / О.С. Бондаренко, А.П. Гречан // Вісник Хмельницького національного університету. — 2009. — № 6, Т.3. — С. 209-215.

Науковий керівник: Слободян Н.Г.